

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 383/06-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. decembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. I. P., B., zastúpeného advokátkou JUDr. E. M., B, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 18 C 45/2000-43 z 1. decembra 2005, uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 20/06-68 zo 17. marca 2006, postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 45/2000 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 20/06, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. I. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2006 doručená sťažnosť JUDr. I. P., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. M., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 C 45/2000-43 z 1. decembra 2005, uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 20/06-68 zo 17. marca 2006, postupom okresného súdu v konaní sťažovateľa ako žalobcu proti žalovanému Ministerstvu financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) o zaplatenie trov advokáta v sume 9 132,30 Sk a 36 236,60 USD vedenom pod sp. zn. 18 C 45/2000 a postupom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 20/06.

Sťažovateľ uvádza, že návrhom z 5. apríla 2000 sa domáhal voči ministerstvu financií zaplatenia peňažnej sumy z titulu náhrady trov advokáta. V roku 1996 sa sťažovateľ stal víťazom súťaže na vykonávanie právnych služieb pre ministerstvo financií. Predmetom právnych služieb bolo najmä zastupovanie v súdnych konaniach v tuzemsku a zahraničí. Firma B. ... zažalovala ministerstvo financií o zaplatenie 9 024 068 USD pred americkými súdmi. Na účel právneho zastúpenia pred americkými súdmi si sťažovateľ pribral substitučného advokáta A. C. z W. Po skončení konania a vyúčtovaní odmeny substitučným advokátom ministerstvo financií už sťažovateľovi neposkytlo na uhradenie doplatkovej faktúry žiadnu zálohu. Sťažovateľ si vybavil v T., a. s., úver na to, aby mohol vyplatiť zahraničného substitučného advokáta. Túto sumu si v súdnom konaní uplatňoval od ministerstva financií. Podľa názoru sťažovateľa došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom. Doba od začatia konania bola neprimerane dlhá. Právna vec vedená okresným súdom pod sp. zn. 18 C 45/2000 a krajským súdom pod sp. zn. 2 Co 20/06 bola právoplatne skončená 9. mája 2006.

Podľa sťažovateľa bolo konaním krajského súdu porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd svojím uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým bola jeho žaloba o zaplatenie trov advokáta odmietnutá. Ďalej sťažovateľ namieta aj porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že okresný súd a krajský súd nekonal bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľ žiada poskytnutie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy. Dôvodom na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je skutočnosť, že sťažovateľ je v dôsledku postupu okresného súdu a krajského súdu v stave právnej neistoty.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava 1 v konaní vedenom pod spis. zn.: 18 C 45/2000 porušil právo JUDr. I. P., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 odst. 1 Ústavy SR a jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 odst. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd Bratislava 1 v tom istom konaní a Krajský súd Bratislava v konaní vedenom pod spis. zn.: 2 Co 20/06 porušili právo JUDr. I. P., aby sa jeho vec prerokovala verejne pred súdom, nakoľko uznesenie Okresného súdu Bratislava 1 a Krajského súdu Bratislava o odmietnutí sú v rozpore s ústavnými princípmi zaručenými v čl. 46 odst. 1 Ústavy SR a čl. 6 odst. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Okresný súd Bratislava 1 a Krajský súd Bratislava svojimi rozhodnutiami porušili právo vlastníka domáhať sa ochrany svojich práv v konaní pred súdom, nakoľko odmietli poskytnúť mu ochranu právnych finančných prostriedkov, ktoré dobrovoľne poskytol štátu.“

Ďalej sťažovateľ navrhol, aby Ústavný súd Slovenskej republiky:

„1. Uložil Krajskému súdu v Bratislave, aby po preskúmaní dlhodobej neodôvodnenej nečinnosti zákonného sudcu Okresného súdu Bratislava 2 rozhodol o odňatí veci tomuto sudcovi a prikázani inému súdu svojho obvodu a pre takýto prípad navrhujem, aby ním bol Okresný súd Bratislava 5.

2. Priznal mi uplatnený nárok na náhradu trov konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v Košiciach, a to za dva úkony právnej pomoci 2 x 16.050,- Sk a administratívny paušál 2 x 164,- Sk, celkom 32.428,- Sk.

3. Priznal mi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk, ako odškodnenie nemateriálnej ujmy.“

K sťažnosti sa vyjadril aj predseda okresného súdu podaním doručeným ústavnému súdu 27. novembra 2006, v ktorom sa uvádza, že predmetné súdne konanie je právoplatne skončené. V rámci sťažnostného spisu sp. zn. Spr. 2021/2003 bolo konanie okresným súdom vyhodnotené ako konanie, v ktorom došlo k priet'ahom. Vo vyjadrení sa uvádza aj prehľad vykonaných úkonov v súdnom konaní. Z obsahu zápisnice z pojednávania konaného 1. decembra 2005 vyplýva, že navrhovateľ nebol prítomný na pojednávaní a súd uznesením návrh na začatie konania odmietol s tým, že o trovách konania bude rozhodnuté v písomnom vyhotovení uznesenia. Z dôvodu podaného odvolania bola vec predložená na rozhodnutie krajskému súdu. Krajský súd uznesením zo 17. marca 2006 rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil a zaviazal navrhovateľa na náhradu trov odvolacieho konania. Predseda okresného súdu navrhol, aby ústavný súd nepriznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie z dôvodu, že neúspešnosť sťažovateľa v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 45/2000 mu nedáva právo si tento neúspech kompenzovať v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o nedostatok právomoci ústavného súdu. Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené

alebo arbitrárne (I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02). V nadväznosti na to je však nutné s ohľadom na okolnosti daného prípadu zdôrazniť, že aj taký zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu a je preto podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitelné účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného alebo inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v prvom rade v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, pričom tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola namietanému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Ďalej uviedol, že postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Nakoniec zdôraznil, že ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Na základe sťažnosti a spisu okresného súdu a krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, konanie vedené okresným súdom

pod sp. zn. 18 C 45/2000 a krajským súdom pod sp. zn. 2 Co 20/06 bolo právoplatne skončené a uznesenie okresného súdu č. k. 18 C 45/200-43 z 1. decembra 2005 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 20/06-68 zo 17. marca 2006 nadobudlo právoplatnosť 9. mája 2006. Právoplatným skončením tohto súdneho konania bol odstránený stav právnej neistoty sťažovateľa. Preto ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného a krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 18 C 45/200-43 z 1. decembra 2005 a uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 20/06-68 zo 17. marca 2006, ústavný súd takýto postup oboch súdov nezistil. Uznesenie okresného súdu, ktorým bola žaloba odmietnutá, a uznesenie krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie prvostupňového súdu, nie sú v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Žalobca bol výzvou doručenou 28. júla 2005 vyzvaný na riadne vyšpecifikovanie v žalobe uplatňovaných súm, ktoré požadoval od žalovaného. Žalobca v súdom stanovenej lehote a ani do rozhodnutia okresného súdu žalobu nedoplnil. Uplatňovanú sumu nešpecifikoval. Žalobca bol vyzvaný na doplnenie žaloby pod následkom jej odmietnutia. Žalobca bol aj napriek výzve okresného súdu nečinný, svoju žalobu nedoplnil, preto okresný súd žalobu odmietol. Žalobca nedoplnil svoju žalobu ani v lehote na podanie odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového súdu. Preto krajský súd ako odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. Keďže napadnuté uznesenie okresného súdu a krajského súdu nemajú charakter arbitrárneho alebo zjavne neodôvodneného rozhodnutia, ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Taktiež nie je v právomoci ústavného súdu rozhodnúť o návrhu sťažovateľa o odňatí veci okresnému súdu a prikázaní veci inému súdu, keďže o odňatí a prikázaní veci inému všeobecnému súdu môže rozhodnúť všeobecný súd podľa § 12 Občianskeho súdneho poriadku po splnení predpokladov tam uvedených.

Pokiaľ ide o primerané finančné zadosťučinenie a trovy konania, tieto sa viažu na meritórne rozhodnutie vo veci a keďže ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti, o týchto nerozhodoval.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

K tomuto rozhodnutiu sa podľa ustanovenia § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. decembra 2006